

891

BIDRAG GULDSPADEN: PSYKVÅRD

"De journalister - verksamma i svenska medier - som genom engagerad och kunnig journalistik avslöjat eller skildrat väsentliga förhållanden som allmänheten förut inte kände till. Undersökningen skall vara ett originalarbete, självständigt genomfört"

Bidrag publicerade 1 jan-30 juni skall vara FGJ **tillhanda** 9 september, kl.17.00

Bidrag publicerade 1 juli-31 dec skall vara FGJ **tillhanda** 10 januari, kl. 17.00

För varje inlämnat bidrag tas det ut en avgift på 250 kronor. Detta betalas in senast samma dag som bidragen ska vara inlämnade till pg: 618 45 04 - 6 Döp betalningen med rubriken på det inlämnade bidraget. Om betalning inte kommer in till FGJ diskvalificeras bidraget.

VILKEN KLASS AVSER BIDRAGET?

Webb

DESSA PERSONER ANMÄLS: (DESSA BLIR DE NOMINERADE - DE SKALL HA GJORT EN BETYDANDE INSATS.) (Observera att för arbetsledare finns priset Gyllene dynamon)

Kristina Edblom, Claes Petersson.

FÖRUTOM OVANSTÅENDE DELTOG FÖLJANDE PERSONER: (DESSA BLIR EJ NOMINERADE)

Maria Trägårdh, Emanuel Karlsten, Lina Boström Einarsson, Lukas Hansson, Ylva Mossing, Olof Svensson.

PUBLICERAT/PUBLICERADE DATUM:

20110913-20111025 (sju veckor).

VAR PUBLICERADES JOBBET?

Aftonbladet, aftonbladet.se och mobil.aftonbladet.se

BESKRIV RESULTATET AV GRÄVET KORTFATTAT! (GÄRNA I FORM AV RUBRIK OCH INGRESS (MAX 7 RADER))

Aftonbladet avslöjade en psykiatri i förfall: hur tiotusentals som klarats av i vårdgarantin fortfarande väntar på riktig hjälp – många i flera år. Att 1146 människor under de senaste fem åren tagit sina liv när de fortfarande var under vård. Och att nedmonteringen trots detta fortsätter när landstingen måste spara. **Aftonbladet avsågade diagnoskojorna:** När diagnoshandboken bakom adhd lanserades kom ett världsgenombrott för neuropsykiatriska diagnoser. Aftonbladet kunde avslöja hur en hel industri snabbt växer fram i spåren av detta, med en diagnosmarknad för privata aktörer, utan nationellt regelverk som tryggar patientsäkerheten.

PÅ VILKET SÄTT ANSER DU/NI ATT GRÄVET UPPFYLLER KRITERIERNA FÖR GULDSPADEN? (MAX 7 RADER)

I samarbete med läsarna – som fick välja ämnet för vår granskning – bedrev reportrarna under sju veckor en helt öppen granskning av svensk psykiavård i Aftonbladets samtliga kanaler. De kunde tillsammans avslöja en rad tidigare okända omständigheter – uppdelade på sex granskningar och avslöjanden. På en unik, specialbyggd interaktiv plattform kunde läsarna följa varje steg i bloggen, tipsa redaktionen och medverka med egna granskningar i *Öppet tipsarkiv* och dessutom medverka genom att kommentera den pågående granskningen.

HUR FICK DU/NI URSPRUNGSIDÉN TILL PROJEKTET?

Den här gången lät vi läsarna välja den mest angelägna granskningen. Efter tre veckors öppen tipskanal på aftonbladet.se fick de slutligen rösta om ämnesvalet – som blev svensk psykiavård.

VILKA ARBETSMETODER TILLÄMPADE DU/NI?

Arbetsmetoden var dels *livegranskning*, det vill säga helt öppen granskning med läsarnas medverkan. Dels sajtens öppna *tipsarkiv* – där mängder av läsare försåg oss med eget material, tips och berättelser. Granskningen bestod också av *klassiskt grävande*: alla tänkbara register som till exempel diagnosregister, Socialstyrelsens Lex Maria-anmälningar, SCB:s statistik över vårdköer, landstingens statistik över antal vårdplatser, läkemedelsregister, läkemedelbolagens expertråd, statliga expertråd, bolagsregister, kvittoredovisning i landsting etc. Vi byggde dessutom en unik landstingslista för att ge en basbild av hur tillgången på psykiatrisk vård ser ut i landet. Vi gjorde flera enkätundersökningar för att bland annat ta fram landstingens budgetar och planer på nedskärningar.

Vi gjorde också en rad egna körningar i socialstyrelsens register över bland annat diagnoser för att få nya kunskaper.

VILKA TYPER AV KÄLLOR ANVÄNDE DU/NI?

Offentliga register och arkiv, källskyddade tips, expertis på flera områden inom psykiatri. Samt läsarbrev som nagelfors genom sekretessbelagda journaler vi försågs med. Se ovan.

STÖTTE DU/NI PÅ NÅGRA PROBLEM? VILKA?

Ämnet psykvård är problematiskt att livegranska med tanke på alla de svåra etiska avvägningar som varje enskilt fall kräver. Ämnet ställde också ovanligt höga krav på redaktionens förmåga att dagligen hantera tusentals kommentarer och läsarbidrag i denna livegranskning.

HUR LÅNG TID TOG PROJEKTET?

Cirka sju veckor.

VILKA REAKTIONER HAR NI FÅTT FRÅN MYNDIGHETER OCH KOLLEGOR?

Socialministern lade sig platt och gav löfte om hårda generella regler för diagnosmakarna och en omfattande granskning av tillgängligheten inom psykiatri. Yrkesgrupperna inom psykiatri hörde av sig i stor omfattning och underströk behovet av omfattande förändringar i systemen. Flera medier, bland andra Ekot och Dagens Nyheter, hakade på granskningen och bedrev egna psykgranskningar. Flera lokaltidningar inspirerades av själva metoden och tillämpade den själva i sina granskningar. Dessutom skrevs en rad debattartiklar om psykiatri i kris allt eftersom granskningen fortgick.

HAR PROJEKTET ANMÄLTS TILL PO, GRANSKNINGSNÄMNDEN ELLER ANNAN INSTANS?

Nej.

ANGE WEBBLÄNK TILL ARTIKLARNA/INSLAGEN/BOKPRESENTATION

"Piller pengar psykvård" – sajten. Här kan man följa hela projektet och här finns samtliga publiceringar: <http://pillerpengarpsykvard.aftonbladet.se/>

Om anmälan består av fler än tre delar skall innehållsförteckning över artiklarna/inslagen bifogas anmälan.

OM FLER ÄN TRE DELAR: ANGE VILKA TRE ARTIKLAR/INSLAG SOM BÄST BESKRIVER/GER EN BILD AV GRÄVET, SÅ SOM DE STÅR I INNEHÅLLSFÖRTECKNINGEN. INGEN MOTIVERING BEHOVS.

Slutsats #1 Sluta sparandet – rädda liv

<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article13693358.ab>

Slutsats #2 Stoppa diagnoskojarna

<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article13833068.ab>

Avslöjande 4: Psykvårdens svek kostade dem livet

<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article13755762.ab>

BIDRAGET HAR ANMÄLTS AV:	TELEFON/E-POST TILL ANMÄLAREN:
Magnus Ringman	070-525 23 49 magnus.ringman@aftonbladet.se
TELEFON/E-POST TILL NOMINERADE JOURNALISTER:	
Kristina Edblom 070-455 61 81 kristina.edblom@aftonbladet.se	
Claes Petersson 070-525 70 03 claes.petersson@aftonbladet.se	